

Adroddiad i'r:	Cyngor Sir
Dyddiad y Cyfarfod:	12 Ebrill 2016
Aelod / Swyddog Arweiniol:	Gary Williams, Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol, AD & Democrataidd
Awdur yr Adroddiad:	Steve Price, Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd
Teitl:	Adroddiad Blynyddol Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol 2016/17

---

1 Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1 Mae'r adroddiad yn sôn am adroddiad blynyddol Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol (y' Panel ') ar gyfer 2016/17.

2 Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1 Gwneud y Pwyllgor yn ymwybodol o benderfyniadau'r Panel ar gyfer 2016/17 mewn perthynas â thaliadau i aelodau ac aelodau cyfetholedig.

3 Beth yw'r Argymhellion?

- 3.1 Bod yr Aelodau'n mabwysiadu penderfyniadau'r Panel am y flwyddyn ddinesig 2016/17 mewn perthynas â thalu Cyflogau Sylfaenol a Chyflogau Uwch a thaliadau i aelodau cyfetholedig.
- 3.2 Dylai'r Aelodau fabwysiadu'r rhaglen cydnabyddiaeth ariannol fel y nodir yn atodiad 1 (sydd heb newid ers 2015/16) ar gyfer blwyddyn ddinesig 2016/17.

4 Manylion yr adroddiad

- 4.1 Sefydlwyd Panel Annibynnol Cymru ar gydnabyddiaeth ariannol yn 2008. Cafodd cylch gwaith a swyddogaethau'r Panel eu hymestyn ym Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011. Mae cylch gwaith y Panel yn cynnwys cynghorwyr, aelodau eraill o'r Awdurdodau Parciau Cenedlaethol, Awdurdodau Tân ac Achub Cymru a Chynghorau Tref a Chymuned yn ogystal â chynghorau Sir a Bwrdeistrefi Sirol.
- 4.2 Mae'r Panel yn gallu pennu swm gwirioneddol y taliad y caiff awdurdod ei wneud i aelod a'r dyletswyddau a chyfrifoldebau a all wneud cynghorwyr yn gymwys i dderbyn taliadau.
- 4.3 Mae'n ofynnol i'r Panel gynhyrchu adroddiad blynyddol yn nodi lefelau tâl yr aelodau ar gyfer gwahanol ddyletswyddau a chyfrifoldebau ar gyfer y flwyddyn ddinesig i ddod. Mae'r adroddiad hwnnw ynghlwm fel atodiad 2. Mae Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol weithredu argymhellion y Panel.
- 4.4 Mae'r adroddiad yn nodi tri band y Cyngor, yn nodi nifer y cynghorwyr ym mhob un ac uchafswm nifer yr uwch gyflogau y gall y cyngor perthnasol eu talu. Mae'r grwpiau hyn wedi eu nodi yn Nhabl 1 yr adroddiad sydd ynghlwm. Mae Tabl 2 yn

nodi'r cyflog sylfaenol ac uwch gyflogau fydd yn daladwy i Aelodau Cynghorau yn 2016/17.

- 4.5 Eleni mae'r Panel wedi penderfynu peidio cynyddu'r tâl oherwydd y toriadau parhaus yng nghronfeydd llywodraeth leol. Mae'r Panel wedi cyflwyno'r posibilrwydd ar gyfer lefelau taliadau is ar gyfer y rhan fwyaf o aelodau'r Cabinet a chadeiryddion pwyllgorau (gweler paragraffau 4.10 a 4.11 isod a llythyr cylch gwaith y Gweinidog dros Wasanaethau Cyhoeddus i'r Panel yn atodiad 5 yr adroddiad atodedig).
- 4.6 Mae'r Panel yn bendant o'r farn nad yw cynnal gwerthoedd democrataidd llywodraeth leol yn ddigost. Mae tâl a ariennir yn gyhoeddus ar gael i annog amrywiaeth o bobl leol bodlon a medrus i ymgymryd â rôl mewn llywodraeth leol, drwy eu swyddogaethau etholedig, penodedig neu gyfetholedig.
- 4.7 Pan wnaeth y Panel ei benderfyniadau cychwynnol yn ei adroddiad yn 2009 roedd wedi alinio taliadau i Aelodau gydag enillion gros canolig holl weithwyr llawn amser sy'n byw yng Nghymru. Roedd y cyflog sylfaenol wedi'i osod ar 3/5 o gyflog canolig Cymru Gyfan ac uwch gyflog ar luosrifau o'r cyflog canolig blynyddol hwn. Wrth osod y cyflogau hyn, roedd y Panel yn cydnabod bod cyfraniad gwasanaeth cyhoeddus di-dâl.
- 4.8 Cyflogau Dinesig - Cyflwynodd y Panel lefelau cyfrifoldeb ar gyfer pob cyngor i bennu lefel y taliadau ar gyfer arweinwyr dinesig a dirprwy arweinwyr dinesig. Ar gyfer Sir Ddinbych mae hyn yn golygu Cadeirydd y Cyngor ac Is-gadeirydd y Cyngor. Mae'r lefelau'n parhau heb eu newid ac wedi'u dangos isod.

	Arweinwyr Dinesig	Dirprwy arweinwyr dinesig
a	£24,000	£18,000
b	£21,500	£16,000
c	£19,000	£14,000

- 4.9 Ym mis Ebrill 2014, penderfynodd y Cyngor bennu lefel y taliadau ar gyfer Cadeirydd y Cyngor yn £21,500 ac ar gyfer yr Is-gadeirydd yn £14,000. **Mae'r ddau ffigwr yn cynnwys y cyflog sylfaenol y mae gan bob cynghorydd yr hawl iddo sef £13,300.** Nid yw tâl Cyflogau Dinesig wedi'i gynnwys yn y cap ar nifer yr Uwch Gyflogau sydd ar gael i'r awdurdod. Gall y Cyngor benderfynu peidio â thalu unrhyw Gyflogau Dinesig.
- 4.10 Band Cyflog Uwch 1 a 2 - Mae'r Panel wedi penderfynu ar bum band Uwch Gyflog. Mae Band 1 yn cynnwys yr Arweinydd a'r Dirprwy Arweinydd ac mae Band 2 yn cynnwys Aelodau eraill y Cabinet. Yn nhrafodaethau'r Panel gydag Aelodau etholedig ar draws Cymru yn 2013 y barn yn gyson oedd mai arweinwyr a dirprwy arweinwyr gyda rolau gweithredol oedd â'r atebolrwydd mwyaf. Hefyd cafodd y Panel sylwadau bod yr atebolrwydd yn aml yr un fath beth bynnag yw maint y boblogaeth a wasanaethir gan y Cyngor. Ond, penderfynodd y Panel bod maint y boblogaeth yn parhau i fod yn brif ffactor mewn lefelau cyfrifoldeb a phenderfynodd gynnal y defnydd o'r grwpiau poblogaeth fel y nodir yn Nhabl 1 at ddibenion Uwch Gyflogau ym Mandiau 1 a 2.

Eleni mae'r Panel wedi caniatáu i aelodau Cabinet Band 2 (h.y. aelodau'r Cabinet ar wahân i'r Arweinydd a'r Dirprwy Arweinydd) i gael eu talu (yn cynnwys cyflog sylfaenol) naill ai £26,000 fel ar hyn o bryd neu £23,400. Mater i awdurdodau unigol yw penderfynu ar y lefel briodol. Mae ystyriaethau perthnasol yn cynnwys penderfyniad Sir Ddinbych i leihau maint ei Gabinet o 10 aelod i 8 i arbed arian,

sydd, fel y mae'r Panel yn ei nodi yn ei adroddiad yn arwain at ystod llawer ehangach o gyfrifoldebau portffolio ar gyfer pob aelod o'r Cabinet.

4.11 Band 3 - Yn yr un modd, mae'r Panel wedi rhoi cyfarwyddyd ar gyfer 2016/17 y gall gadeiryddion pwyllgorau gael eu talu naill ai'r gyfradd bresennol o £22,000 (yn cynnwys cyflog sylfaenol) neu £20,000. Unwaith eto, mae hwn yn fater i'w benderfynu'n lleol ac yn achos Sir Ddinbych mae llai o bwyllgorau archwilio nag yn y rhan fwyaf o awdurdodau eraill a dylid cydnabod pwysigrwydd rolau cadeirio ar gyfer pwyllgorau eraill megis y Pwyllgorau Cynllunio a Thrwyddedu.

Mae Sir Ddinbych wedi gosod nifer ei uwch-daliadau (nifer y lwfansau Cabinet a chadeirydd pwyllgor sy'n cael eu talu) 2 yn is na'r uchafswm a ganiateir gan y Panel ar gyfer awdurdod o faint Sir Ddinbych.

4.12 Band 4 a 5 - Mae'r Panel wedi bod o'r farn bod talu arweinydd y grŵp gwrthbleidiol mwyaf yn bwysig i ddemocratiaeth leol. Felly, mae'r Panel wedi parhau â'u penderfyniad blaenorol bod rhaid i'r Uwch Gyflog hwn (band 4) gael ei dalu. Mae'r taliad yn cyfateb i'r lefel uwch o dâl i gadeiryddion pwyllgorau.

4.13 Mae'r Panel yn nodi mai ychydig iawn o arweinwyr grwpiau gwleidyddol eraill sydd wedi cael cyflog yn awdurdodau Cymru. Mae'r Panel wedi penderfynu, lle telir cyflogau o'r fath, dylai'r lefel fod yn £17,000 y flwyddyn fel y nodir yn Nhabl 2.

4.14 Aelodau Cyfetholedig – Mae Tabl 4 adroddiad y Panel yn nodi bod y ffioedd ar gyfer aelodau cyfetholedig gyda hawl pleidleisio yn aros yn ddigyfnewid ers y llynedd ac yn seiliedig ar lwfans mynychu ac amser a ymrwymir hyd at 4 awr (ffi hanner diwrnod) neu dros 4 awr (ffi dyddiol). Mae'r Panel unwaith eto wedi caniatáu i aelodau cyfetholedig â hawl pleidleisio gynnwys amser teithio ac amser rhesymol ar gyfer paratoi cyn cyfarfod, a gall swyddog priodol benderfynu ar hyn cyn y cyfarfod.

4.15 Mae aelodau cyfetholedig hefyd yn gymwys i dderbyn taliadau ffioedd am fynychu cyfarfodydd gweithgor, cyfarfodydd gyda swyddogion, hyfforddiant a mynychu cynadleddau neu unrhyw gyfarfodydd ffurfiol eraill y maent wedi cael gwahoddiad i'w mynychu.

4.16 Milltired a Chyfraddau Chynhaliaeth - dim ond ad-dalu costau teithio ar gyfer eu haelodau sy'n ymgymryd â busnes swyddogol y gall yr Awdurdod ei wneud. Nid fydd unrhyw newid i'r cyfraddau milltired. Mae'r Panel wedi egluro y dylai aelod sydd wedi bod yn deithiwr mewn cerbyd sy'n cael ei yrru gan rhywun arall gael ei dalu ar y gyfradd rhagnodedig ar yr amod bod yr awdurdod yn fodlon bod y gost wedi cael ei wario gan yr aelod.

4.17 Aelod sy'n llywyddu – Mae Deddf Democratiaeth Llywodraeth Leol 2013 yn caniatáu i awdurdodau lleol benodi aelod sy'n llywyddu a fyddai'n cadeirio cyfarfodydd busnes y Cyngor yn ogystal ag arweinydd dinesig. Gall y Cyngor hefyd benodi dirprwy aelod llywyddu. Lle maent wedi'u penodi, bydd aelod sy'n llywyddu yn cael ei dalu ar lefel cadeirydd pwyllgor uwch a bydd y swydd yn cyfrannu tuag at y cap ar nifer y cyflogau uwch y gellir eu talu. Ni fyddai swydd dirprwy aelod llywyddu yn derbyn taliad.

4.18 Pwyllgorau Archwilio ar y Cyd - Gall dau neu fwy o awdurdodau sefydlu pwyllgorau archwilio ar y cyd a phenderfynu a fydd cadeiryddion y pwyllgorau hynny (neu is-bwyllgor i bwyllgor archwilio ar y cyd) yn cael eu talu. Os penderfynir eu talu bydd y canlynol yn berthnasol:

- Mae Cadeirydd Pwyllgor Archwilio ar y Cyd yn gymwys i gael cyflog sy'n cyfateb i'r rhan honno o lefel is band 3 yr Uwch Gyflog sy'n cael ei dalu i bob Cadeirydd Pwyllgor; sef £6,700
- Mewn achosion lle mae'r cadeirydd eisoes yn derbyn uwch gyflog ar gyfer rôl band 3, 4 neu 5 yna y taliad fydd £3,350
- Mae cadeirydd is-bwyllgor archwilio ar y cyd yn gymwys i gyflog o £1,675.
- Mewn achosion lle mae Cadeirydd yr is-bwyllgor eisoes yn derbyn uwch gyflog ar gyfer rôl band 3, 4 neu 5, y taliad fydd £837.
- Ni fydd is-gadeirydd pwyllgor archwilio ar y cyd neu is-bwyllgor yn derbyn tâl
- Nid yw taliadau i gadeirydd pwyllgor archwilio ar y cyd neu is-bwyllgor yn cael eu cyfrif fel rhan o uchafswm cynghorwyr Sir Ddinbych o gynghorwyr (17) a all dderbyn taliad cyflog uwch er bod terfyn statudol o ganiatáu i ddim mwy na 50% o aelodaeth y cyngor dderbyn taliad cyflog uwch.

4.19 Penaethiaid y Gwasanaeth Cyflogedig a Phrif Swyddogion - Mae'r Panel wedi cael pwerau i ymgynghori ar newidiadau i gyflog pennaeth y gwasanaeth cyflogedig (y Prif Weithredwr), neu i gyflogau prif swyddogion oni bai bod y newid sy'n cael ei ystyried yn gymesur â chynnydd neu ostyngiad cyflog cyffredinol ar gyfer "staff eraill yr awdurdod" ac i awdurdodau roi sylw i argymhellion y Panel.

4.20 Cefnogaeth i Aelodau i gyflawni swyddogaethau - Mae'r Panel yn parhau i fod yn bryderus am yr amrywiaeth eang ac anghysondeb cefnogaeth a ddarperir i aelodau gan wahanol awdurdodau er mwyn eu galluogi i gyflawni eu swyddogaethau yn effeithiol. Mae Sir Ddinbych yn darparu amrywiaeth o gymorth a bydd yn adolygu'r cymorth priodol i aelodau newydd y Cyngor o fis Mai 2017.

5 Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

5.1 Mae'r adroddiad yn amlinellu'r penderfyniadau a wneir gan y Panel ac nid yw ynddo'i hun yn cyfrannu at y Blaenoriaethau corfforaethol.

6 Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1 Mae adroddiad blynyddol y Panel i raddau helaeth yn parhau â lefelau tâl 2015/2016 sydd wedi'u cynnwys o fewn y cyllidebau presennol.

7 Pa ymgynghori a wnaed ac a gynhaliwyd Sgriniad i Asesu Effaith ar Gydraddoldeb?

7.1 Gwneir yr adroddiad hwn yn unol â rhwymedigaethau statudol. Nid oes angen Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb ar gyfer yr adroddiad hwn.

8 Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

8.1 Mae'r cynigion fel y maent wedi'u rhestru, wedi'u cynnwys o fewn yr adnoddau presennol ac, felly nid ydynt yn creu pwysau ychwanegol ar y gyllideb.

9 Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

9.1 Mae'n rhaid i fwyafrif y taliadau a nodir yn yr adroddiad blynyddol fod ar gael i aelodau ac aelodau cyfetholedig ac mae cyllideb wedi'i ddyrannu i dalu am y taliadau.

10 Pŵer i wneud y Penderfyniad

10.1 Adran 111 Deddf Llywodraeth Leol 1972

10.2 Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011